

constant

Van 11 maart t/m 4 april 1979 exposeert Constant
nieuwe aquarellen en tekeningen in galerie Nouvelles Images.

De tentoonstelling zal op zondagmiddag 11 maart om 16.00 uur met een fluitsolo door Harry Starreveld
worden geopend.

De galerie is van dinsdag t/m zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur geopend.
Na een berichtje vooraf bent u ook buiten deze uren van harte welkom.

Ton Berends / Jack Visser

aquarel 43,5 x 59 cm, titel: 'Zigeuners'

Kijken en spelen: Constant exposeert aquarellen en tekeningen

Deze aquarellen en tekeningen zijn alledaagse of ook bizarre tonelen van mensen en dieren, suggestieve vormen, toevallige spatten en vlekken. De toeschouwer ziet reizigers, stadsbewoners, een groepje mensen in gesprek, waarvan is af te zien dat zij elkaar nauwelijks verstaan. Een expressief gezicht springt naar voren en houdt zijn aandacht een poos gevangen. De tinten van de aquarellen zijn levendig en transparant, en zij doen recht aan die eigenschap van het materiaal waardoor het zo beroemd is: de subtiele schoonheid van de kleurschakeringen. De kijker beleeft ook fantastische ruimtes, hij ontmoet Cyrano de Bergerac op weg naar de maan, of een verwijzing naar een „fleur du mal” van Charles Baudelaire. Zulke figuren treden hier op in nieuwe en vaak parodiërende situaties, die ontstaan zijn in de verbeelding van de schilder Constant. Deze vrije behandeling van literaire onderwerpen heeft haar eigen interpretatie, waarmee zij een beroep doet op de intellectuele vermogens van iedereen. Alle kunst is weliswaar een product van de menselijke geest te noemen, maar in het geval van Constant ontkomt men aan dit gegeven eenvoudig niet. Hij is een kunstenaar met een mening over zijn tijd, en in zijn kunst zit regelmatig een standpunt verborgen, een idee, of een commentaar op een actuele gebeurtenis.

Waterverf is praktisch oncorrigeerbaar tijdens het gebruik, wanneer men de kwaliteit van haar transparante kleurenpracht volop wil benutten. Als het vooral om deze kwaliteit gaat, wordt het materiaal zò gebruikt, dat elke penseelstreek, begin van een vorm of een spat, meteen beslissend is voor het bereikte resultaat.

Een aquarel van Constant lijkt te zijn geboren uit een vrij spel van de fantasie met de onherroepelijke eerste vlekken en spatten. Die blijven duidelijk aanwezig of zijn nog te herkennen in de toegevoegde schilderijen. Dit schilderen verleent aan de voorstellingen hun lichtvoetigheid, en tinten die fris en transparant zijn gebleven. Het materiaal is genuanceerd benut voor in elkaar overvloeiende kleuren, die als het ware tot een zelfde familie horen en een aangename gewaarwording zijn voor het oog. In deze kunst dienen sterke contrasten vrijwel alleen voor accenten, het naar voren halen van een detail.

Aan de techniek van het aquarelleren is te zien, dat die in feite te herleiden is tot een vakkennis van het materiaal. Dit is karakteristiek voor de werkwijze van Constant, die nauwkeurig de fysische en chemische eigenschappen kent van de materialen die hij onder handen heeft, terwijl hij nooit kwistig omgaat met kleur. Zijn kennis gebruikt hij om tot een optimaal kunstzinnig resultaat te komen met olieverf, pastel, grafiek, kunststoffen en metalen. Dat Constant al deze middelen veel heeft gebruikt is een feit, waarvan iedereen kennis kan nemen. In dit opzicht is hij een veelzijdig kunstenaar te noemen.

De artistieke waardering, die iemand voor kunst kan opbrengen is een meer subjectieve gelegenheid, een persoonlijke smaak. Maar smaak is veranderlijk en afhankelijk van factoren die algemener gelden, objectiever en beter bespreekbaar zijn. Zo'n factor is inzicht, dat niet alleen bestaat, maar ook het kenmerk heeft, dat daaraan meer kunstgenot is te ontlenen naarmate het verder reikt.

Een inzicht, dat gedeeltelijk samenvat wat hierboven werd gezegd, kan als volgt in elkaar zitten.

aquarel
38,5 x 30,5 cm
titel:
'Portrait
de Moravaine'

Constant
portrait de Moravaine

De speelse trekken in deze kunst en het vakmanschap van de kunstenaar houden verband met elkaar: de beheersing van de stoffen waaruit Constant zijn kunst maakt, stelt hem in staat met zijn materialen te spelen, ze vormen en kleuren te laten aannemen die hem van pas komen. Als gevolg kan hij zich pluriform uitdrukken, omdat hij de middelen tot zijn beschikking heeft. Is dit een acceptabele bewering? Ervaart de toeschouwer van deze kunst het geheel of gedeeltelijk ook zo?

'Constant is altijd anders' zei iemand eens op een tentoonstelling, waarmee zij bedoelde dat het werk een veelstemmige variatie had, zodat het haar op verschillende manieren kon aanspreken. De groep aquarellen, die nu in Nouvelles Images te zien is bestaat vooral uit recente exemplaren, misschien is een enkele oudere daartussen of zelfs één uit 1971. In ieder geval zal de bezoeker ruimschoots de gelegenheid hebben zelf te oordelen.

Iedere kunstenaar heeft zijn palet, zijn thema's, ritme, temperament, compositie. Hiervan is het laatst genoemde op een verifieerbare manier te bespreken.

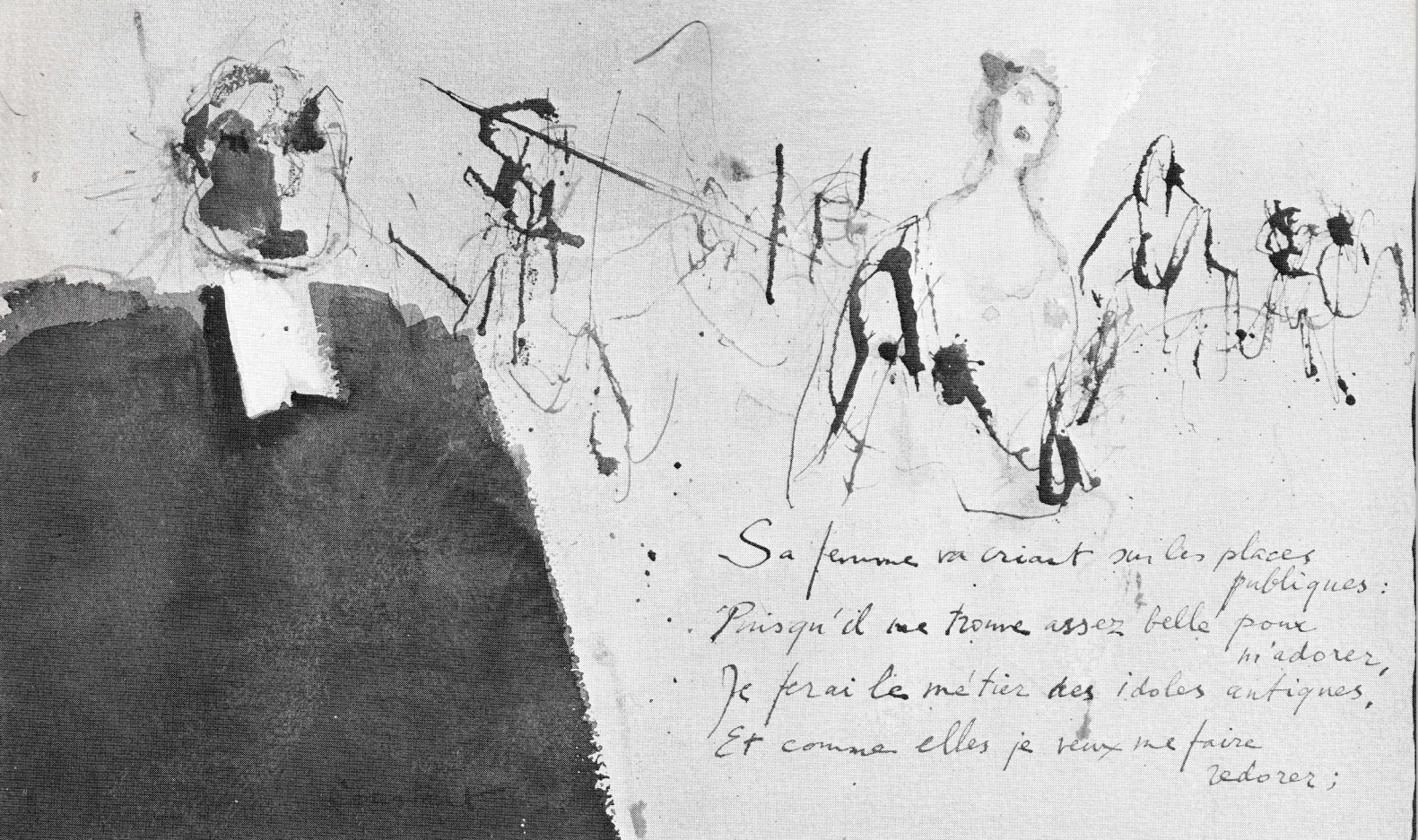
Compositie zou men een optisch evenwicht kunnen noemen: een zodanige verdeling van de afbeelding over het beeldvlak, dat dit voor het oog niet kantelt om een denkbare as, die door het middelpunt van het beeldvlak daar loodrecht op staat.

Voorals het kunstwerk voldoende groot is, kan zijn compositie goed onderzocht worden. Een tekening van Constant is hiervoor geschikt. Van enige afstand bekeken kan men aan de tekening in gedachten details toevoegen, onderdelen veranderen of wegdenken, aanvullingen bedenken, terwijl men steeds kijkt of daardoor het beeldvlak kantelt of juist beter in evenwicht komt. Kleinere accenten kan men zelfs laten verdwijnen door één oog te sluiten, en met een vinger op armlengte van het andere oog het accent af te dekken. Ook het geringste detail krijgt zo zijn volle betekenis voor de hele tekening.

Ik ben ervan overtuigd, dat een kunstenaar als Constant ook de nodige zorg besteedt aan compositie, dat is hij tenslotte aan zijn talent verplicht. Het spelletje kan echter vooral helpen inzien hoe de samenstelling van de afbeelding is opgebouwd. Ieder onderdeel zou op deze manier op zijn plaats moeten vallen, zodat de ruimtelijke werking bewuster wordt ervaren, de overzichtelijkheid van het beeldvlak gezien kan worden.

Een tekening of ander werk van Constant zie je meteen, en zij verveelt nooit. Hoe complex (labyrinthachtig) de voorstelling ook is, de ordening zorgt voor een aantrekkelijke helderheid, die opvalt, en aanspoort tot in de uithoeken op zoek te gaan naar kunst.

Wil Heins

Sa femme va criant sur les places
publiques :
Puisqu'il me trompe assez belle pour
m'adorer,
Je ferai le métier des idoles antiques,
Et comme elles je veux me faire
redorer ;

aquarel 33,5 x 48 cm, titel: 'Het proces'

ni

GALERIE NOUVELLES IMAGES/NOUVELLES IMAGES IMARTECT   WESTEINDE 22   2512 HD DEN HAAG   TEL. 070-461998